

provincie limburg

Inleiding

Maastricht, oktober '25

Inleiding

Provincie Limburg werkt al geruime tijd volgens een solide financieel beleid, waarmee onze bestuurlijke ambities kunnen worden gerealiseerd. Die ambities zijn talrijk én reiken ver. Op de vele vergadertafels waarop er naar de provinciale overheid wordt gekeken voor een oplossing, wil Limburg thuisgeven. Dit leidt tot grensverleggende en innovatieve programma's en projecten, stuk voor stuk bedoeld om het leven in Limburg verder te verbeteren. Een toekomstbestendig energiesysteem, de Regiodeal Midden Limburg, robuuste stikstofplannen, het versterken van de circulaire economie, inzetten op brede welvaart, of de verstedelijkingsaanpak via Limburg Centraal: het zijn allemaal voorbeelden waarbij Provincie Limburg een stap naar voren doet om van grote betekenis te zijn binnen onze provinciegrenzen – met uitstraling tot ver buiten Limburg.

Ook dit jaar bevestigen actuele rapportages en de financiële doorrekening van onze meerjarenbegroting dat Limburg financieel gezond is en ruimte heeft om te investeren in de toekomst van de regio. Tegelijkertijd blijven zorgvuldigheid en alertheid geboden, mede gezien de doorlopende discussies over het Provinciefonds, nationale politieke ontwikkelingen en internationale onzekerheden die hun weerslag kunnen hebben op Limburg.

Deze najaarsnota geeft inzicht in de actuele (financiële) stand van zaken, waarbij relevante nieuwe opgaven en voortschrijdende inzichten zijn verwerkt. De resultaten vanuit de diverse beleidskaders tonen aan dat er in de afgelopen periode belangrijke stappen zijn gezet, op vele terreinen. Tegelijkertijd wordt ruimte gezien om te versnellen en aan te passen waar de actualiteit en strategische kansen daar om vragen.

Met het coalitieakkoord 'Elke Limburger Telt' als vertrekpunt en onze actuele strategische proposities in de hand, zijn we in staat om onze prioriteiten niet alleen regionaal vorm te geven, maar ook te verbinden aan landelijke en Europese besluitvorming en financiering. Daarmee nemen we maximaal regie over de Limburgse opgaven en investeren we doelgericht in thema's als wonen, bereikbaarheid, energie, economie, innovatie, leefbaarheid en meer.

Deze najaarsnota vertelt over de ruimte én noodzaak om te blijven investeren in een toekomstbestendig Limburg, waarbij de inzet is gericht op voortzetten van goed werkende samenwerkingen, verantwoorde financiële keuzes en het optimaal benutten van kansen die zich voordoen. Deze nota adresseert zowel de reguliere ontwikkelingen binnen het begrotingsjaar, als actuele en strategische dossiers die aanvullend bestuurlijke en financiële aandacht vragen.

Daarmee vormt de najaarsnota een overzichtelijk tussenmoment in de beleids- en begrotingscyclus, zodat Provinciale Staten haar budgetrecht en kaderstellende rol adequaat kunnen uitoefenen. Met deze koersbestendige en wendbare benadering blijven we samen vasthouden aan de ambities voor Limburg en zijn we optimaal voorbereid op de uitdagingen en kansen die zich voordoen.

Financieel perspectief

De Najaarsnota 2025 biedt een integraal en actueel financieel beeld, waarmee Provincie Limburg haar ambitie bevestigt om solide en toekomstgericht te sturen. In de Najaarsnota zijn alle financiële wijzigingen, voortkomend uit nieuwe ontwikkelingen en beleidskeuzes, samengebracht in de vierde begrotingswijziging 2025. De doorrekening van meevallers en tegenvallers resulteert in een positief bijgesteld prognosebegrotingsresultaat: ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025 stijgt het verwachte financiële resultaat met € 20,51 miljoen naar € 65,11 miljoen. Dit is voornamelijk het gevolg van een stijging van de inkomsten, zoals hogere opbrengsten uit de motorrijtuigenbelasting en extra rente uit onze beleggingen, evenals een incidenteel voordeel uit de vrijval van de reserve VDL Nedcar.

Tegelijkertijd is aan de kant van de uitgaven sprake van een daling in de lasten, onder meer door het faseren van uitgaven, € 82,62 miljoen, naar latere jaren. Een relatief grote verschuiving van middelen vindt plaats in het programma perspectief voor het landelijk gebied. De dynamiek rond de beschikbaarheid van rijksmiddelen voor opgaven in het landelijk gebied is groot. Dit komt onder meer tot uiting in een veelheid aan SPUK's met elk eigen randvoorwaarden. De Provincie zet krachtig in op het binnenhalen van financiële middelen voor de Limburgse opgaven. De voorspelbaarheid van het moment waarop deze middelen worden ingezet is echter beperkt, zeker wanneer uitvoering afhankelijk is van partners die hun eigen afwegingen maken. Ook de Provincie zelf schuift regelmatig in de inzet van middelen, bijvoorbeeld door eerst middelen in te zetten die slechts voor korte tijd beschikbaar zijn. Deze dynamiek in de beschikbaarheid en inzet van (rijks)middelen is nog onvoldoende vertaald in de wijze waarop we deze middelen opnemen en verantwoorden in de begroting en in onze strategie om de verkregen middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten.

Er zijn reeds acties gestart om te komen tot een meer realistische begroting van in te zetten middelen. Op de eerste plaats wordt de hele keten (van doelformulering, vertaling naar maatregelen, inzet van instrumenten tot uitvoering en monitoring) onderzocht op zwakke plekken en worden beheersmaatregelen genomen die de voorspelbaarheid van de inzet van financiële middelen versterken. Daarnaast wordt de strategie ten aanzien van de inzet van instrumenten onder de loep genomen en waar nodig aangepast. Daarbij wordt ook gekeken naar versterkte en gerichte lobby op passende inzetbaarheid van verkregen middelen binnen de Limburgse context. Tenslotte wordt gezien hoe een betere toepassing van de begrotingsregels behulpzaam kan zijn voor een meer adequate raming van inkomsten en uitgaven.

Van belang is dat wij binnen het huidige financiële perspectief waakzaam blijven. Er zijn nog enkele (financiële) risico's (herijking provinciefonds) en aanvullende Statenvoorstellen in voorbereiding, waaronder de mogelijke vorming van een programmareserve Verstedelijkingsbudget Limburg Centraal, die het uiteindelijke begrotingsresultaat kunnen beïnvloeden. Met de additionele stortingen in de risicoreserves – onder andere voor LEF en voor anticiperende grondaankopen – blijven we echter robuust en wendbaar inspelen op strategische opgaven en (onverwachte) ontwikkelingen.

In deze Najaarsnota wordt voorgesteld een egaliserende reserve in te stellen voor meerjarige, juridisch verplichtende projectsubsidies. Met deze maatregel worden de fluctuaties in het jaarrekeningresultaat verminderd en een zuiverder beeld gegeven van het werkelijke financiële resultaat per jaareinde.

De P&C Beleidsmonitor: op weg naar een gezamenlijke basis van feiten en cijfers

Op ons P&C publicatieportaal treft u ook de P&C Beleidsmonitor Najaar 2025 aan.

Op weg naar een gezamenlijke basis van feiten en cijfers Met grote betrokkenheid bouwen we deze gehele Statenperiode vanuit diverse expertises aan een gemeenschappelijke feitenbasis. Deze basis ondersteunt ons bij het ontwikkelen, uitvoeren en controleren van beleid en bevordert het debat op basis van feiten en cijfers. We zetten fors in op datakwaliteit als voorwaarde voor deze feitenbasis. Inmiddels zijn ruim 85% van de indicatoren uit het indicatorenplan ingevuld en opgenomen in de beleidsmonitor. Een deel van deze indicatoren (doelstellingsniveau) is ook opgenomen in de Najaarsnota en Programmabegroting.

Wat ging er aan vooraf?

Het coalitieakkoord werd vertaald naar acht beleidskaders met elk een doelenboom. De maatschappelijke opgaven, doelstelling en resultaten hierin werden elk vertaald naar één of meer meetbare indicatoren. Het geheel vormde het Indicatorenplan Statenperiode 2023-2027 dat bij de Voorjaarsnota 2024 is vastgesteld. In het najaar van 2024 volgde hieruit een inhoudelijk rijk P&C-product: de P&C Beleidsmonitor. Deze flink uitgebreide opvolger biedt uw Staten een helder inzicht in de voortgang van onze doelstellingen. Door een directe koppeling met ons centrale database is de benodigde hoeveelheid foutgevoelig handwerk afgenomen en is de leesbaarheid verbeterd. De gezette stappen versterken uw Staten in de kaderstellende en controlerende rol.

Hoe gaan we verder?

De afgelopen periode heeft de nadruk gelegen op de ontwikkeling en invulling van het product. Inmiddels hebben zowel het product als het interne proces de fase van evaluatie en doorontwikkeling bereikt. Onder andere bruikbaarheid en actualiteit van de beleidsmonitor zijn thema's die de komende periode nadrukkelijk op de agenda staan. De behoeften die uw Staten formuleren voor de doorontwikkeling van het product zijn mede richtinggevend in deze komende fase.

De structurele inzet van data in de P&C-cyclus vraagt verder om diepgaande veranderingen in systemen, kennis, cultuur en vaardigheden. Dit is een majeure ontwikkelopgave die energie en volharding vraagt gedurende de Statenperiode. De eindbestemming is een basis die ons ambtelijk en bestuurlijk beter in staat stelt om gezamenlijk te leren wat werkt voor Limburg.